

*Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Zakopanem*

OCENA

**Stanu bezpieczeństwa sanitarnego na terenie
powiatu tatrzańskiego
w 2024 roku**

SPIS TREŚCI

1.....Podstawowe cele działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zakopanem.....	2
2. Działalność statutowa PSSE w Zakopanem w 2024 roku.....	3
1) Sekcja Nadzoru Epidemiologii – sytuacja epidemiologiczna.....	3
Nadzór nad obiektami ochrony zdrowia	6
2) Sekcja Nadzoru Higieny Żywności, Żywnienia i Produktów Kosmetycznych	7
Nadzór nad obiektami.	7
3) Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej	17
Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej	17
Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.	25
5) Stanowisko Pracy ds. Nadzoru Higieny Pracy	26
Nadzór nad zakładami pracy	26
7) Oddział Laboratoryjny – Punkt Poboru Próbek	31
8) Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia.....	32
Działania promocyjne	32
POSUMOWANIE	34

1. Podstawowe cele działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zakopanem

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego. Powiatowe Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne podejmują działania, mające na celu ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych na nadzorowanym przez siebie terenie.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zakopanem wykonuje zadania przy pomocy podległej mu Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Zakopanem. Głównym celem działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zakopanem jest ochrona zdrowia publicznego oraz poprawa stanu sanitarnego powiatu tatrzańskiego poprzez:

- Sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu na terenie powiatu tatrzańskiego.
- Prowadzenie efektywnej działalności kontrolnej oraz edukacyjnej i zdrowotnej wobec kontrolowanych zakładów, zmierzającej do wyegzekwowania przestrzegania obowiązujących przepisów prawa krajowego i europejskiego w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia.
- Kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących higieny środowiska, a zwłaszcza wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
- Przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez nowe narkotyki i prekursory narkotyków.
- Zapobieganie powstawaniu oraz szerzeniu się chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej.
- Doskonalenie nadzoru sprawowanego przez Powiatową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Zakopanem z wykorzystaniem usług cyfrowych w tym Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS).
- Organizowanie, koordynowanie i nadzorowanie działalności oświatowo-zdrowotnej w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży powiatu tatrzańskiego oraz wypoczywających na terenie naszego powiatu.

W 2024 roku pracownicy PSSE podejmowali wszystkie działania statutowe. Niezależnie od działań przeciwepidemicznych przez cały rok sprawowaliśmy zapobiegawczy i bieżący nadzór sanitarny, mający na celu ochronę mieszkańców powiatu tatrzańskiego oraz przebywających w nim turystów. W okresie wzmożonego ruchu turystycznego prowadziliśmy wzmożone działania kontrolne w obszarze żywienia, wypoczynku dzieci i młodzieży oraz bazy noclegowej. Ponadto prowadzone były podczas kontroli intensywne działania informacyjno-edukacyjne dotyczące m.in. bezpiecznego wypoczynku, profilaktyki chorób zakaźnych, chorób zawodowych, podstawowych zasad higieny osobistej, wymagań w zakresie projektowania, wykonywania i prawidłowej eksploatacji instalacji wentylacji mechanicznej oraz pozostałych instalacji sanitarnych, zasad właściwej eksploatacji wewnętrznej sieci wodociągowej oraz prowadzenia badań bakteriologicznych mających na celu zmniejszenia ryzyka występowania bakterii z rodzaju Legionella oraz zakazu palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Rok 2024 był pierwszym rokiem, w którym na szeroką skalę w działalności PIS znalazł zastosowanie System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS). System ten w istotny

sposób usprawnił pracę, a jednocześnie ujedynolicił i zautomatyzował wiele procesów. Poszczególne moduły w systemie SEPIS były wprowadzane stopniowo i dotyczyły głównie bezpieczeństwa żywności i żywienia, higieny środowiska oraz epidemiologii.

Ponadto w trakcie przeprowadzanych kontroli wszystkie komórki organizacyjne (oprócz żywienia i epidemiologii) prowadzą działania promocyjno-edukacyjne, które odnotowywane są w protokołach.

W 2024 roku pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zakopanem znajdowało się **5839 obiektów**, w tym:

- **1998** obiektów żywnościowo-żywnościowych;
- **2836** obiektów komunalnych (m.in. hoteli i kwater prywatnych);
- **255** (180 obiektów przystosowanych do wypoczynku dzieci i młodzieży + 75 placówek stałych – szkoły, przedszkola, żłobki, itp.);
- **175** obiektów leczenia otwartego i zamkniętego;
- **382** zakładów pracy nadzorowanych przez HP oraz
- **123** w których prowadzony jest nadzór nad chemikaliami;
- **70** obiektów pod nadzorem PZ.

W 2024 roku wykonano ogółem **3030** kontroli i wizytacji, w tym:

- planowych – **1709**;
- doraźnych – **1246**
- wizytacji PZ- **75**

Przeprowadzono **1216** wywiadów epidemiologicznych.

W **200 obiektach ujawniono nieprawidłowości (spadek o 26% w stosunku do 2023 r.)**.

Wydano ogółem **622 decyzje merytoryczne**. Decyzje merytoryczne dotyczyły poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektów, zatwierdzenia nowych obiektów oraz zmian w nadzorowanych obiektach. Ponadto wydano **700 decyzji płatniczych, 166 opinii sanitarne, 225 postanowień i 35 tytułów wykonawczych**.

Nałożono **66 mandatów karnych na kwotę 15 400 zł**.

W ramach nadzoru pobrano **1095 próbek** do badań laboratoryjnych (żywnienie + woda+ kosmetyki+ mikrobiologia ludzka)

Podczas kontroli przeprowadzono **969** działań promocyjno-edukacyjnych, co stanowiło **91%** wykonanych kontroli.

Plan kontroli wykonano w **99 %**.

2. Działalność statutowa PSSE w Zakopanem w 2024 roku

1) Sekcja Nadzoru Epidemiologii – sytuacja epidemiologiczna

Nadzór nad chorobami zakaźnymi - zapobieganie i zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi

Porównanie zachorowań na poszczególne jednostki chorobowe:

		2023 rok	2024 rok
1.	Zachorowania wykazane w meldunku MZ-56	1538	2109
2.	Zachorowania na salmonellozy	16	19
3.	Zakażenia bakteryjne wywołane przez <i>Clostridium difficile</i> ^{PL}	37	21
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe określone i nieokreślone	14	7
5.	Zachorowania na wirusowe zakażenia jelitowe	308	472

6.	w tym rotawirusy	20	40
7.	w tym norowirusy	30	53
8.	Biegunki u dzieci do lat 2	9	6
9.	Listerioza	1	0
10.	Krztusiec	1	25
11.	Płonica - szkarlatyna	131	146
12.	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna – zespół wstrząsu toksycznego	2	3
13.	Róża	12	10
14.	Kiła	2	4
15.	Borelioza	6	9
16.	Osoby szczepione p/wścieklicznie	34	26
17.	Zachorowania na ospę wietrzną	287	392
18.	Odra	0	1
19.	Nowo wykryte zakażenia HIV	3	2
20.	Świnka	2	0
21.	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae, inwazyjna - posocznica	12	6
22.	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae - zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	1
23.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	1	0
24.	Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A	1	1
25.	Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu C	3	0
26.	Gruźlica	2	6
27.	COVID-19	456	317
28.	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	95	478
29.	Zakażenie wirusem RSV	8	86

W zakresie dotyczącym nadzoru nad chorobami zakaźnymi

W 2024 roku odnotowano **2109** wszystkich zgłoszonych podejrzeń/zachorowań na choroby zakaźne, przeprowadzono **1216** dochodzeń epidemiologicznych.

W roku 2024 odnotowano wzrost zachorowań na salmonellozę, szkarlatynę, wirusowe zakażenia jelitowe, boreliozę, ospę wietrzną oraz bardzo duży wzrost zachorowań na grypę i RSV.

Spadek zachorowań na COVID-19.

W związku z objawami ze strony układu oddechowego na grypę hospitalizowanych było 81 osób, a na RSV 68 osób (w tym dzieci do lat 2 – 44).

Nastąpił wzrost zarejestrowanych zachorowań na choroby zakaźne zgłaszane zgodnie z raportem **MZ-56 o ok. 37% (w 2023 – 1538, 2024 - 2109)**, związane to było ze wzrostem zachorowań na wirusowe zakażenie jelit, grypę potwierdzoną testem antygenowym oraz RSV.

Zbiorowe zatrucia i zakażenia

W roku 2024 zarejestrowano **10 ognisk zakażenia chorobą przenoszoną drogą pokarmową**. Dominującym czynnikiem etiologicznym były Norowirusy.

1 ognisko - zakażenie Salmonella enteritidis,

6 ognisk - zakażenie Norowirusem,

3 ogniska o nieznannej etiologii. Ogółem na zakażenie narażonych było **733 osób** z tego zachorowało **244 osoby** w tym **93 dzieci**.

Występowanie ognisk epidemicznych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

W 1 szpitalu zarejestrowano łącznie **4 ogniska szpitalne**. Dominującym czynnikiem etiologicznym zakażeń szpitalnych był *Acinetobacter baumannii* OXA.

- 2 ogniska zakażenia *Acinetobacter baumannii* OXA;

Ponadto:

- 1 ognisko zakażenia *Clostridioides difficile*;
- 1 ognisko zakażenia Sars CoV-2.

Ogółem zakażonych zostało 15 pacjentów i 1 osoba z personelu. Zakażenia dotyczyły Szpitala Powiatowego w Zakopanem, ul. Kamieniec 10.

Realizacji szczepień ochronnych

Sekcja Nadzoru Epidemiologii ma pod nadzorem 16 obiektów, w których przeprowadzono 15 planowanych kontroli (2 w szpitalu + 12 w przychodniach i ośrodkach zdrowia + 1 centrum dializ) + 2 tematycznych.

W zakresie obowiązkowych szczepień ochronnych Sekcja Nadzoru Epidemiologii nadzoruje 13 304 dzieci i młodzieży urodzonych w latach 2005-2024.

Szczepieniami objęto:

- 94,0% dzieci przeciwko WZW typu B;
- 95,1% dzieci przeciwko błonicy – tężcowi;
- 94,4% dzieci przeciwko krztuścowi;
- 91,0% dzieci przeciwko *Poliomyelitis*;
- 91,9% przeciwko odrze – śwince – różyczce;
- 85,4% zakażenia *Haemophilus influenzae* typ B;
- 84,3% dzieci przeciwko *Streptococcus pneumoniae*;
- 98,1% przeciwko gruźlicy z rocznika 2024;
- 96,4% przeciwko gruźlicy z rocznika 2023;
- 61,0% przeciwko zakażeniom rotawirusowym z rocznika 2024;
- 72,0% przeciwko zakażeniom rotawirusowym z rocznika 2023.

W zakresie szczepień zalecanych nieobowiązkowych w punktach szczepień zaszczepiono:

- 8 osób przeciwko krztuścowi;
- 8 osób przeciwko błonicy;
- 155 osób w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B;
- 30 osób w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych przeciwko ospie wietrznej;
- 1720 osób zaszczepionych obowiązkowych szczepionek przeciwko tężcowi poekspozycji.

Działania dotyczące osób uchylających się od szczepień

W 2024 r. wystawiono **34 upomnienia** dotyczące nie wykonania obowiązku szczepień z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej oraz **20 tytułów wykonawczych** wraz z 20 wnioskami do Wojewody o egzekucję administracyjną obowiązku szczepień.

W roku 2024 do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej wpłynęły kolejne zgłoszenia osób uchylających się od szczepień, **zgłoszono 69 małoletnich osób, których rodzice odmówili szczepień**.

Łącznie liczba niezaszczepionych dzieci pod koniec roku 2024 wynosiła 185.

W roku 2024 pracownicy Sekcji Nadzoru Epidemiologii zorganizowali naradę dla Pracowników Punktów Szczepień mieszczących się na terenie powiatu tatrzańskiego na temat „Szczepienia ochronne, jako jeden z najskuteczniejszych sposobów ich zapobiegania”. Ponadto przedstawiciele Sekcji Nadzoru Epidemiologii, Oświaty i Promocji Zdrowia oraz Higieny Dzieci i Młodzieży prowadzili akcje promocyjne szczepienia przeciwko wirusowi HPV w szkołach i podmiotach leczniczych przeprowadzających szczepienia ochronne.

W roku 2024 **wysłano ok. 110 pism informacyjnych** do rodziców dzieci uchylających się od szczepień ochronnych. Po otrzymaniu pism informacyjnych tylko kilkoro rodziców dopełniło obowiązku szczepień ochronnych u swoich dzieci.

Do PSSE w Zakopanem wpłynęło **3 skargi** na prowadzone postępowanie egzekucyjne, **wydano 12 postanowień na złożone zarzuty do wystawionych tytułów wykonawczych** oraz **2 zażalenia** na postanowienia PPIS. MPWIS wszystkie zaskarżone postanowienia utrzymał w mocy. W ramach udzielania informacji na temat szczepień ochronnych, zarówno rodzicom jak i ruchom antyszczepionkowym, przedstawiane są zagrożenia jakie może spowodować niezaszczepienie dzieci, wiadomości na temat posiadanych szczepionek oraz czasu uodpornienia, a także przekazywane są dane statystyczne dotyczące niezaszczepionych dzieci. W wyniku prowadzonych postępowań w roku 2024 szczepienia podjęło 9 dzieci.

Nadzór nad obiektami ochrony zdrowia

W zakresie nadzoru bieżącego nad warunkami higienicznosanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne Sekcja Nadzoru Epidemiologii w 2024 roku **nadzorowała 175 obiektów**.

Przeprowadzono 250 kontroli, w tym 176 planowych, 3 doraźnych, 14 sprawdzających, 20 interwencyjnych i 27 tematycznych w następujących grupach obiektów:

- szpitale (w tym przychodnie przyszpitalne, punkty szczepień i zespoły ds. zakażeń; szpitalnych) – 85 kontroli;
- przychodnie i ośrodki zdrowia – 35 kontroli;
- punkty szczepień – 45 kontroli;
- indywidualne praktyki lekarzy dentyków – 17 kontrola;
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie – 15 kontrole;
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentyków – 2 kontrole
- grupowe praktyki lekarzy dentyków – 10 kontroli;
- praktyki pielęgniarek i położnych – 8 kontrole;
- rehabilitacje (poza oddziałami szpitalnymi) – 16 kontrola;
- laboratoria medyczne – 3 kontrola;
- centrum dializ – 2 kontroli;
- centrum krwiodawstwa – 1 kontrola;
- inne – 1 kontrola;

Ponadto przeprowadzono 10 kontroli interwencyjnych związanych z chorobami zakaźnymi poza podmiotami leczniczymi np. zatrucia.

Placówki medyczne podjęły działania dostosowawcze do obowiązujących przepisów. Poprawiły stan sanitarnohigieniczny, techniczny, zainwestowały w nowoczesny sprzęt, co poprawiło przepustowość jednostek oraz umożliwiło polepszenie jakości świadczonych usług. Przeprowadzone kontrole kompleksowe wykazały 13 niezgodności w następujących rodzajach obiektów:

- 5 w szpitalu,

- 3 przychodnie i ośrodki zdrowia,
- 1 rehabilitacje (poza oddziałami szpitalnymi),
- 1 w centrum dializ,
- 1 indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie,
- 1 indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów,
- 1 grupowej praktyce lekarzy dentystów).

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano nakazujące decyzje administracyjne lub nałożono 3 mandaty na łączną kwotę 1100 zł.

Nieprawidłowości odnotowane podczas kontroli w większości dotyczyły:

- 8 kontroli douczyło nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego obiektów,
- 1 kontrola dotyczyła nieprawidłowego stanu obiektu,
- 3 kontrole wykazały nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego i higieniczno-sanitarnego,
- W czasie 1 kontroli ukarano lekarza za niezgłoszenie choroby zakaźnej.

Ogółem skontrolowane jednostki zasługują na ocenę dobrą.

2) Sekcja Nadzoru Higieny Żywności, Żywnienia i Produktów Kosmetycznych

Nadzór nad obiektami.

W zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego Sekcja Nadzoru Higieny Żywności, Żywnienia i Produktów Kosmetycznych w obsadzie **8-osobowej (od lipca 2024 9-osobowej)** nadzorowała w 2024 r. **1998 zakładów.**

Liczba obiektów w wybranych grupach w 2024 r. kształtowała się następująco:

- żywienia zbiorowego otwartego - **812**
- żywienia zbiorowego zamkniętego - **456**
- zakładów obrotu artykułami spożywczymi – **642**
- zakładów produkcji środków spożywczych – **70**
- obrotu przedmiotów użytku - **15**
- zakłady usług cateringowych - **3**

W 2024 r. skontrolowano 61% nadzorowanych zakładów (zgodnie z założeniami wieloletniego planu budżetowego). **42%** oceniono na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego zakładu.

Plan pracy zrealizowano w 100%, oraz w **113%** wg założeń dot. działań nieplanowych kontroli.

Przeprowadzono 1542 kontroli zakładów żywnościowo-żywnościowych i **5 kontroli** obiektów obrotu przedmiotami użytku, w tym **241 kontroli interwencyjnych.**

120 kontrole były negatywne, co stanowi 7,8% wszystkich wykonanych kontroli. **Kontrole nieplanowane** stanowią **46%** wszystkich wykonanych kontroli.

Nałożono **54 mandaty** na kwotę **12 200 złotych.**

W 2024 r. nie kierowano **wniosków do Sądu,** nie sporządzano **akt oskarżenia,** nie kierowano **zawiadomień do prokuratury**

Lp.	MZ-48 Dział I	PRODUKCJA	OBRÓT	ŻYWIENIE ZBIOROWE TYPU OTWARTEGO	ŻYWIENIE ZBIOROWE TYPU ZAMKNIĘTE GO	OBIEKTY OBROTU PU	ZAKŁADY USŁUG CATERINGO WYCH	OGÓŁEM
		2024	2024	2024	2024	2024	2024	2024

•	Liczba obiektów w nadzorze sanitarnym	70	642	812	456	15	3	1998
2.	Liczba obiektów zatwierdzonych	1	45	47	11	0	0	104
3.	Liczba obiektów skontrolowanych	53	319	516	322	5	2	1217
4.	Liczba obiektów ocenionych wg arkusza oceny stanu	48	184	396	197	3	2	830
5a.	Liczba obiektów zaklasyfikowanych do kategorii niskiego ryzyka (N)	9	190	21	0	15	0	235
5b.	Liczba obiektów zaklasyfikowanych do kategorii średniego ryzyka (S)	16	51	444	1	0	0	512
5c.	Liczba obiektów zaklasyfikowanych do kategorii wysokiego ryzyka (W)	45	401	347	455	0	3	1251
6.	Liczba obiektów z wdrożonym systemem GHP i GMP	68	580	780	445	15	3	1891
7.	Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami systemu HACCP	68	513	756	409	15	3	1764
8.	Liczba przeprowadzonych kontroli	68	463	623	381	5	2	1542
9.	Liczba kontroli interwencyjnych	3	122	75	41	0	0	241
10.	Liczba wydanych decyzji zarządzających	1	4	1	1	0	0	7
11.	Liczba decyzji ograniczenia produkcji lub unieruchomienia zakładu	1	3	0	1	0	0	5
12.	Liczba decyzji wycofania produktu z obrotu	0	0	0	0	0	0	0
13.	Liczba nałożonych mandatów karnych	4	18	21	11	0	0	54
14.	Kwota nałożonych mandatów	900	4400	4200	2700	0	0	12200
15.	Liczba wniosków o ukarania	1	7	2	1	0	0	11
16.	Do Sądu Grodzkiego	0	0	0	0	0	0	0
17.	Liczba wnioski o nałożenie kar pieniężnych przez PWIS	1	7	2	1	0	0	11

18	Liczba aktów oskarżenia i zawiadomień do prokuratury	0	0	0	0	0	0	0
19	Liczba pobranych próbek	10	97	10	11	3	0	131
20.	Liczba próbek zakwestionowanych	0	0	0	0	0	0	0

W 2024 roku pod **nadzorem znajdowało się 1998 zakładów**, z czego do kategorii:

- niskiego ryzyka (N) zakwalifikowano **232 obiektów (12%)**,
- średniego ryzyka (S) zakwalifikowano **512 obiektów (26%)**,
- wysokiego ryzyka (W) **1251 obiektów (62%)**.

Analiza oceny stanu sanitarnego w poszczególnych grupach obiektów:

- **Zakłady produkcji**
 - Oceniono 48 obiektów, co stanowi 94 % planu.
 - Nie dokonano oceny stanu sanitarnego na podstawie arkuszy oceny 5 zakładów: dwóch ciastkarni, dwóch obiektów produkcji domowej, jednej wytwórni lodów.
 - W zamian skontrolowano dodatkowo 2 piekarnie, 3 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego.
 - System HACCP wdrożono w 68 obiektach, co stanowi 97% obiektów znajdujących się pod nadzorem w tej grupie.
 - 64 % obiektów zaklasyfikowanych jest do kategorii wysokiego ryzyka, 23% zaklasyfikowanych do kategorii średniego ryzyka, natomiast tylko 13% do kategorii niskiego ryzyka.
 - Nie we wszystkich **zakładach produkcji** dokonano oceny stanu sanitarnego, ponieważ nie były ujęte w planie na rok 2024 (nie stanowią obiektów wysokiego ryzyka).
- **Sklepy i kioski spożywcze, hurtownie, obiekty ruchome i tymczasowe oraz inne obiekty obrotu żywnością**
 - W obrocie oceniono 183 obiektów, co stanowi 99% planu.
 - Nie dokonano oceny stanu sanitarnego na podstawie arkuszy oceny 5 obiektów ruchomych i tymczasowych (brak możliwości zlokalizowania).
 - Dodatkowo dokonano oceny stanu sanitarnego na podstawie arkuszy oceny 4 sklepów spożywczych, jednego obiektu żywienia zbiorowego zamkniętego.
 - Zatwierdzono 45 zakładów obrotu żywnością, w tym 10 sklepów spożywczych, 1 kiosk, 1 hurtownia spożywcza oraz 33 obiekty ruchome i tymczasowe.
 - System HACCP wdrożono w 513 obiektach, co stanowi 80% obiektów znajdujących się pod nadzorem w tej grupie.
 - 62% obiektów zaklasyfikowanych jest do kategorii wysokiego ryzyka, 8% do kategorii średniego ryzyka, natomiast 25% do kategorii niskiego ryzyka.
 - W tej grupie obiektów odnotowano największą ilość tj. 279 kontroli nieplanowanych doraźnych, są to kontrole interwencyjne wynikające z powiadomień w systemie RASFF ze zgłoszonych sygnałów obywatelskich
 - Wykonano 65 kontroli odbiorowych, z czego wydano 45 decyzji zatwierdzających na nowe obiekty.
 - Dużą część stanowią kontrole tematyczne z poboru prób żywności, przeprowadzono 37 takich kontroli, podczas których pobrano 97 próbek żywności do badań, co stanowi 74%

wszystkich pobranych próbek.

- Nie we wszystkich obiektach obrotu dokonano oceny stanu sanitarnego, ponieważ nie były ujęte w planie na rok 2024 (obiekty te kontrolowane są 1 x na 2 lata).

- **Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego**

- Oceniono 396 obiektów, co stanowi 98,5 % planu.
- W małej gastronomii oceniono 160 obiektów, z restauracji natomiast 236 obiektów.
- Dokonano oceny stanu sanitarnego na podstawie arkuszy oceny 6 obiektów.
- Zatwierdzono 47 zakładów żywienia zbiorowego otwartego, w tym 37 obiektów małej gastronomii.
- System HACCP wdrożono w 756 obiektach, co stanowi 93% obiektów znajdujących się pod nadzorem w tej grupie.
- 43% obiektów zaklasyfikowano do kategorii wysokiego ryzyka 55% do kategorii średniego ryzyka, natomiast tylko 2,6% do kategorii niskiego ryzyka.
- Odnotowano 227 kontroli nieplanowanych doraźnych, są to kontrole interwencyjne w związku ze zgłoszonymi sygnałami obywatelskimi oraz kontrole odbiorowe.
- Nałożono największą ilość mandatów karnych, tj. 21 mandatów na kwotę 4200 zł.
- Nie planowano kontroli w niektórych drink barach, ze względu na mały stopień zagrożenia i pozytywną ocenę w roku ubiegłym. Nie oceniono obiektów zatwierdzonych w roku 2024 r.

- **Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego**

- Oceniono 197 obiektów, co stanowi 105% planu, ponieważ dodatkowo dokonano oceny 10 obiektów żywienia zbiorowego typu zamkniętego. Przyczyną wykonania dodatkowych kontroli w tej grupie były niedobory kontroli w innych grupach wynikających z likwidacji lub zawieszenia obiektów.
- Zatwierdzono 11 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym 8 stołówek w domach wczasowych, jedną stołówkę w żłobku, 2 stołówki szkolne, w tym 1 w systemie cateringowym.
- System HACCP wdrożono w 409 obiektach, co stanowi 90% obiektów znajdujących się pod nadzorem w tej grupie.
- 99,8% obiektów zaklasyfikowanych jest do kategorii wysokiego ryzyka, 0,2% do kategorii średniego ryzyka, natomiast 0% do kategorii niskiego ryzyka.
- Wykonano 186 kontroli nieplanowanych doraźnych, są to w szczególności kontrole tematyczne obiektów kolonijnych w sezonie letnim i zimowym.

- **Środki transportu**

Środki transportu nie były ujęte w planie kontroli na 2024 rok. – w ewidencji znajduje się 10 samochodów.

- **Zakłady usług cateringowych**

- W ewidencji w 2024 roku znajdowały się 3 obiekty.
- Dokonano oceny stanu sanitarnego na podstawie arkusza oceny 2 zakładów.
- Zakłady usług cateringowych zakwalifikowane są do kategorii wysokiego ryzyka.

- **Obiekty obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością**

- Oceniono 3 obiekty, co stanowi 100% wykonania planu.
- Skontrolowano 5 obiektów z tej grupy.
- System HACCP wdrożono w 15 obiektach, co stanowi 100% obiektów znajdujących się pod nadzorem.
- 15 obiektów (100%) zakwalifikowanych jest do kategorii niskiego ryzyka.

We wszystkich ocenianych obiektach najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- stan techniczny pomieszczeń, stan techniczny ścian i sufitów, podłóg;
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu;
- stan sanitarnohigieniczny pomieszczeń żywnościowych;
- nieprawidłowości dotyczące znakowania artykułów spożywczych pakowanych jednostkowo;
- brak dokumentacji z zakresu GHP/GMP oraz zasad systemu HACCP, zapisów z monitoringu CCP;
- brak prawidłowych warunków przechowywania artykułów spożywczych wymagających warunków chłodniczych.

Postępowanie administracyjne:

- W roku 2024 wydano **103 decyzje zatwierdzające zakłady** oraz **251 decyzji zatwierdzających** zmianę podmiotu prowadzącego działalność żywnościową w zakładach lub zmianę zakresu działalności lub funkcjonalności zakładów.
- Wydano **128 zaświadczeń** o wpisie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
- W wyniku kontroli, podczas których stwierdzono naruszenie wymagań higienicznych i zdrowotnych nałożono **211** opłat za wykonane czynności kontrolne w drodze **decyzji płatniczych**.
- Podczas działań inspekcyjnych nałożono **54 mandaty karne** na łączną kwotę **12 200 zł**.
- PPIS w Zakopanem wydał:
 - **2 decyzje administracyjne nakazujące** usunięcie stwierdzonych uchybień sanitarno-technicznych, w ustalonym terminie. Decyzje dotyczyły złego stanu technicznego sufitu na hali magazynowej w hurtowni spożywczej, braku zapewnienia odpowiednich warunków temperaturowych do przechowywania serków regionalnych, braku orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu w obiekcie ruchomym oraz
 - **1 decyzję administracyjną umorzenia postępowania administracyjnego,**
 - **5 decyzji administracyjnych nakazujących wstrzymanie działalności w następujących obiektach:**
- ✓ W 3 punktach sprzedaży serków regionalnych – stwierdzono prowadzenie działalności w zakresie sprzedaży serków regionalnych luzem podawanych w opakowaniach jednorazowego użycia bez zapewnionych warunków chłodniczych; serki regionalne (nieopakowane) przechowywane na ladzie podawczej, poza urządzeniem chłodniczym, co uniemożliwiło zachowanie stałych warunków chłodniczych przechowywania serków regionalnych. Ponadto w jednym obiekcie stwierdzono brak orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych pracownika.
- ✓ W 1 obiekcie produkcji herbat owocowych stwierdzono prowadzenie działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W obiekcie prowadzono działalność polegającą na produkcji herbat owocowych, rozważaniu; pakowaniu

w opakowania jednostkowe. Ponadto stwierdzono nieprzestrzegania wymagań w zakresie znakowania herbat owocowych. Nie zapewniono odpowiednich stanowisk, procesy prowadzone na sali sprzedaży dla klientów. Nie okazano odpowiedniej dokumentacji, w tym HACCP, instrukcji GHP i GMP, orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych pracownika.

- ✓ W 1 obiekcie żywienia zbiorowego zamkniętego z noclegami, stwierdzono prowadzenie działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W obiekcie prowadzono działalność polegającą na przygotowywaniu posiłków od surowca do gotowej potrawy dla gości ośrodka. Podmiot prowadził działalność bez zapewnienia warunków techniczno-sanitarnych, tj. brak umywalki do mycia rąk w pomieszczeniu kuchni oraz braku pomieszczenia obróbki warzyw okopowych i jajek. Ponadto podmiot nie posiadał stosownej dokumentacji - orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu, dokumentacji HACCP, procedur GHP/GMP oraz dokumentacji identyfikacji dostawcy artykułów spożywczych.
- PPIS w Zakopane wydał **1 postanowienie** o sprostowaniu omyłki pisarskiej w obiekcie żywienia zbiorowego zamkniętego.
- Nie wydano **decyzji zakazu wprowadzenia produktu do obrotu**.
- Skierowano **11 wniosków do MPWIS o nałożenie kary pieniężnej** za prowadzeniem działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru, za nieprzestrzegania wymagań w zakresie znakowania środków spożywczych pakowanych jednostkowo, tj. przetwory z runa leśnego, miody oraz za nieprzestrzeganie wymagań w zakresie oznakowania, prezentacji i reklamy środków spożywczych wprowadzanych do obrotu w sprzedaży internetowej.

Pobór prób

W ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu zgodnie z planem poboru próbek na 2024 r. pobrano 120 próbek, w tym:

- w kierunku mikrobiologii 85, a
- w kierunku badań fizyko-chemicznych 35 prób - 11 x metale, 2 x karbominian etylu, 2 x mikotoksyny, 2 x azotany, 2 x antybiotykooporność, 2 x WWA, 2 x MCPD i pochodne, 2 x parametry jęczenia, 5 x substancje dodatkowe, 1 x pestycydy, 1 x metanol, cyjanowodór, 3 x materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością

Wszystkie próbki przekazywane są do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie Dział Laboratoryjny. Plan poboru próbek został zrealizowany **w 100%** .

W 2024 r. nie było zdyskwalifikowanych próbek żywności.

Pobrano dodatkowo **11 próbek doraźnych** podczas kontroli interwencyjnej w związku ze zgłoszeniem podejrzenia ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego w obiekcie kolonijnym. Pobrano próbki żywności do badań laboratoryjnych w kierunku Escherichia Coli, tj. świeże warzywa zielone: szpinak baby, rukola, sałata zielona. Otrzymano sprawozdanie z badań – nie stwierdzono przekroczenia liczby Escherichii coli w badanych próbkach.

Nadzór nad suplementami diety.

W ramach nadzoru nad suplementami diety w podległych obiektach przeprowadzono:

- 6 kontroli interwencyjnych, w związku z suplementami diety zgłoszonymi do systemu RASFF.
- Nadzór nad suplementami diety prowadzony był również w związku z przekazanymi zgłoszeniami przez MPWIS w Krakowie w sprawie nieprawidłowej reklamy produktów

prezentowanych jako suplementy diety i wprowadzanych do obrotu za pośrednictwem stron internetowych oraz portalu allegro.pl.

W wyniku podjętych działań stwierdzono wprowadzanie do obrotu przez internet suplementu diety – obecnie prowadzone jest postępowanie wyjaśniające z uwagi na brak możliwości identyfikacji podmiotu wprowadzającego suplement do obrotu (sprawa przekazana do KPP w Zakopanem celem ustalenia adresu ww. podmiotu).

Sygnaly obywatelskie

W ramach kompetencji Sekcja rozpatrywała w 2024 roku **137 wniosków** (sygnałów od mieszkańców i gości powiatu):

Lp.	Wniosek	Ilość/w tym zasadnych
1.	niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych -przeterminowane -przechowywanie art. spożywczych wymagających warunków chłodniczych poza chłodnią - dolegliwości zdrowotne po spożyciu posiłku - jakość potraw	83/28
2.	nieprawidłowe oznakowanie środków spożywczych	10/6
3.	niewłaściwy stan sanitarny obiektów	22/7
4.	niewłaściwe postępowanie z odpadami	1/1
5.	brak decyzji PIS na prowadzenie działalności	5/4
6.	stan techniczny urządzeń i sprzętu	1/0
7.	brak dostępu do toalety dla klientów	1/0
8.	obecność szkodników	1/1
9.	brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych	2/2
10.	stan zdrowia personelu	3/1

- **51** wniosków uznano za zasadne;
- **76** wniosków uznano za bezzasadne;
- **10** nie przeprowadzono kontroli sanitarnej - obiekt nie zidentyfikowano lub brak prowadzenia działalności;
- **14** wniosków przekazano częściowo do rozpatrzenia według właściwości innej instytucji;
- **56** wniosków było anonimowych;
- W **127** przypadkach przeprowadzono kontrole sanitarne,
- w **10** przypadkach nie przeprowadzono kontroli sanitarnej – sporządzono adnotacje służbową, tj. nie zidentyfikowano obiektu w danym miejscu lub w obiekcie nie prowadzono działalności żywieniowej przez dłuższy okres czasu;
- w **14** przypadkach częściowo rozpatrzono sprawę zgodnie z kompetencjami oraz przekazano sprawę do rozpatrzenia według właściwości do innej instytucji;
- Nałożono **30 mandatów karnych na kwotę 6100 zł**;
- Udzielono 59 odpowiedzi pisemnych, w 56 przypadkach nie udzielono odpowiedzi z uwagi na brak adresata;
- W przypadku wniosków uznanych za zasadne wdrożono postępowanie administracyjne oraz wydano decyzje płatnicze;
- w związku z podjętymi kontrolami interwencyjnymi sporządzono **10 wniosków o nałożenie kary pieniężnej do MPWIS w Krakowie**. MPWIS w Krakowie nałożył

dotychczas 10 kar pieniężnych na kwotę 7900 zł, natomiast 4 postępowania administracyjne, na które sporządzony zostanie wniosek o wymierzenie kary pieniężnej są obecnie w toku rozpatrzenia.

Podczas kontroli interwencyjnych stwierdzono nieprawidłowości w zakresie:

Lp.	Rodzaj nieprawidłowości	Ilość
1.	brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych	9
2.	brak dokumentacji HACCP, prowadzenia monitoringu temperatur, rejestru dostaw towaru	2
3.	niewłaściwy stan techniczny w obiekcie	6
4.	nieprawidłowe znakowanie środków spożywczych	6
5.	przeterminowane artykuły spożywcze	6
6.	stan sanitarnohigieniczny zakładu, czystość sprzętu	7
7.	brak dokumentu dot. identyfikacji produktu	1
8.	brak dokumentu wywozu zużytego oleju, odpadów komunalnych	2
9.	brak wpisu działalności do rejestru PIS	4
10.	brak wpisu działalności do rejestru PIS– sprzedaż internetowa art. spożywczych	3
11.	funkcjonalność /przestrzeń robocza obiektu	2

Obiekty niezgodne z wymogami:

W 2024 r. **nie wykazano zakładów niezgodnych** (wg arkusza oceny stanu sanitarnego) w grupie obiektów ocenianych.

Zatrucia pokarmowe:

Zgłoszono i opracowano **10 ognisk zbiorowego zatrucia pokarmowego** w obiektach żywienia zbiorowego zamkniętego. Wszystkie ogniska dotyczyła uczestników kolonii (dzieci + personel), W 6 ogniskach stwierdzono czynnik etiologiczny i drogi szerzenia człowiek – człowiek i był to norowirus. W 1 ognisku przyczyną była Salmonella Enteritidis oraz w 1 ognisku potwierdzono bakterię z grupy coli i drogę szerzenia woda-człowiek. Na podstawie zebranych wywiadów, objawów oraz po rozmowach z lekarzami, którzy wskazywali na wirusowe zakażenie jelit w 8 przypadkach odstąpiono od pobierania próbek żywności, w jednym przypadku pobrano próbki żywności do badań laboratoryjnych w kierunku Escherichia Coli tj. świeże warzywa zielone: szpinak baby, rukola, sałata zielona. Otrzymano sprawozdania cząstkowe z badań 11 próbek świeżych warzyw, nie stwierdzono przekroczenia liczby Escherichii coli w badanych próbkach.

Bloki żywienia w szpitalach

Pod nadzorem PPIS w Zakopanem w 2024 roku znajdowały się **4 bloki żywienia** w szpitalach.

W jednym szpitalu funkcjonuje tradycyjna kuchnia, a w trzech szpitalach posiłki dostarczane są w zakresie cateringu.

- Tradycyjna kuchnia znajduje się w Uniwersyteckim Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjny w Zakopanem przy ul. Balzera 15.

Do kuchni:

- Wojewódzkiego Szpitala Rehabilitacyjnego im. dr. S. Jasińskiego w Zakopanem, ul. Ciągłówka 9;
- Szpitala Powiatowego im. dr. Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, ul. Kamieniec 10;
- Szpitala Specjalistycznego Chorób Płuc „Odrodzenie” im. Klary Jelskiej w Zakopanem, ul. Gładkie 1,

dowożone są posiłki przez firmę cateringową.

Ogółem w blokach żywienia w szpitalach **przeprowadzono 4 kontrole** – wszystkie bez uwag.

We wszystkich szpitalach przeprowadzono **skróconą ocenę żywienia na podstawie 10- dniowego jadłospisu.**

Akcje prowadzone w 2024 roku

- W sezonem letnim kontrolowane są **schroniska górskie** oraz obiekty znajdujące się przy trasach turystycznych. W 2024 r. skontrolowano **6 schronisk górskich**, w tym **2 schroniska dwukrotnie, ze względu na zgłoszone sygnały obywatelskie.** Wszystkie schroniska posiadają własne ujęcia wody. Woda badana jest 1 raz w roku w sezonie turystycznym.
- W ramach wzmożonego nadzorem nad sprzedażą serków regionalnych na stoiskach ruchomych i tymczasowych zlokalizowanych w powiecie tatrzańskim w 2024 r. przeprowadzono 43 kontrole (18 kompleksowych, 10 tematycznych, 6 sprawdzających, 11 interwencyjnych) obiektów zlokalizowanych w szczególności na Placu Targowym pod Gubałówką, wzdłuż ul. Krupówki w Zakopanem oraz na drobnych placach handlowych w Białce Tatrzańskiej. Część kontroli przeprowadzono w ramach współpracy z przedstawicielami Inspekcji Weterynaryjnej w Nowym Targu. Zakres kontroli obejmował w szczególności legalność oraz źródło pochodzenia serów, warunki przechowywania serów regionalnych na stoisku.
- W związku z wzmożonym nadzorem **nad obrotem grzybami świeżymi i suszonymi**, a także nad zakładami wykorzystującymi je w produkcji, przetwórstwie i żywnieniu zbiorowym przeprowadzono **53** kontrole kompleksowe obiektów wprowadzających do obrotu grzyby, w których uwzględniono kontrole grzybów świeżych, suszonych lub przetworzonych po względem posiadania atestów klasyfikatora lub grzyboznawcy. Skontrolowano:
 - sklepy spożywcze - 28 kontroli kompleksowych;
 - hurtownie spożywcze - 3 kontrole kompleksowe;
 - obiekty ruchome i tymczasowe -22 (13 kontroli kompleksowych, 9 tematycznych) ;
 - zakłady produkcyjne - 3 kontrole kompleksowe;
 - zakłady żywienia zbiorowego otwartego - 85 (67 kontroli kompleksowych, 2 tematyczne, 16 interwencyjnych);
 - obiekty małej gastronomii - 19 kontroli kompleksowych ;
 - zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego -53 (44 kontrole kompleksowe, 5 tematycznych, 4 interwencyjne).
- W związku z wzmożonym nadzorem **nad warunkami sprzedaży oraz pochodzenia owoców miękkich** przeprowadzono kontrole tematyczne w 3 hurtowniach wprowadzających do obrotu owoce i warzywa, w tym owoce miękkie. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie oznakowania owoców, w tym owoców miękkich i warzyw sprzedawanych luzem, warunków przechowywania oraz identyfikacji dostawcy.

- Podczas ferii i wakacji organizowane są działania kontrolno-prewencyjne wypoczynku dzieci i młodzieży przez tzw. zespolone służby, w skład, których wchodzi przedstawiciele Delegatury Kuratorium Oświaty w Nowym Targu, Komendy Powiatowej Policji w Zakopanem, Staży Miejskiej Urzędu Miasta w Zakopanem i pracownicy PSSE w Zakopanem. Akcje te noszą nazwę „Bezpieczne wakacje 2024” oraz „Bezpieczne ferie 2024”.
 - Podczas akcji „**Bezpieczne ferie**” przeprowadzono łącznie **58** kontroli (kompleksowe, tematyczne) obiektów prowadzących żywienie w okresie zimowym. Nie stwierdzono nieprawidłowości w żadnym obiekcie.
 - Podczas akcji „**Bezpieczne wakacje**” przeprowadzono łącznie **94** kontrole (kompleksowe, tematyczne i interwencyjne) obiektów prowadzących żywienie w okresie letnim. W 4 obiektach stwierdzono nieprawidłowości sanitarnohigieniczne oraz związanie z dokumentacją, nałożono 4 mandaty karne na kwotę 800 zł.

W związku z odbywającymi się **na terenie powiatu tatrzańkiego imprezami:**

- **Pucharem Świata w Skokach Narciarskim w Zakopanem** w miesiącu styczniu przeprowadzono 35 kontroli (22 kompleksowe, 11 tematycznych, 2 sprawdzające) obiektów umiejscowionych w okolicach Wielkiej Krokwi. Są to obiekty żywienia zbiorowego otwartego (restauracje, mała gastronomia) oraz zamkniętego (hotele, domy wczasowe). Zorganizowano wspólne kontrole ze Strażą Miejską w celu skontrolowania obiektów tymczasowych, rozkładanych na czas trwania imprezy. Podczas trwania skoków pracownicy PPIS w Zakopanem pełni 24 godzinne dyżury pod telefonami.
- **XV Europejskich Targów Produktów Regionalnych na Równi Krupowej w Zakopanem** w okresie 11-15.08.2024 r przeprowadzono 3 kontrole tematyczne stoisk, nie stwierdzono nieprawidłowości

System RASFF

W ramach **systemu RASFF** przeprowadzono 90 kontroli oraz sporządzono 53 adnotacje służbowe. W przypadku stwierdzenia produktów spożywczych podlegających wycofaniu, każdorazowo kwestionowane produkty zostały wycofywane ze stanu magazynowego oraz z obrotu. Podmioty we własnym zakresie zobowiązane były dokonać wycofywania z obrotu środków spożywczych, a następnie przekazać do PSSE dokumenty potwierdzające wycofanie danego produktu spożywczego.

Przeprowadzono 1 **szkolenie wewnętrzne** dotyczące systemu RASFF oraz 1 **szkolenie on-line przez GIS**.

Współpraca z innymi instytucjami:

W 2024 roku Sekcja Nadzoru Higieny Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych współpracowała na zasadzie wymiany informacji z:

- Państwową Inspekcją Weterynaryjną w Nowym Targu,
- Państwową Inspekcją Farmaceutyczną w Krakowie,
- Komendą Powiatową Policji w Zakopanem i Strażą Miejską,
- Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad Rejon Nowy Targ
- Urzędem Skarbowym w Zakopanem, w Nowym Targu
- Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego w Zakopanem,
- Państwową Inspekcją Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Krakowie,
- Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Zakopanem,
- Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Krakowie, Oddziałem Terenowym w Zakopanem,

- Terenowym Zespołem Doradztwa Rolniczego Małopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Nowym Targu,
- Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Krakowie
- Urzędami Gmin na terenie powiatu tatrzańskiego
- Urzędem Miasta Zakopane
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Nowym Targu, Krośnie, Bielsku-Białej.

3) Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej

Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej

W zakresie nadzoru bieżącego nad warunkami higieny środowiska, higieny wypoczynku i rekreacji oraz stanu higienicznego nieruchomości, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej, w której zatrudnionych jest 5 pracowników, nadzorowała następujące grupy obiektów wymienione poniżej i wykonała **402 kontrole kompleksowe** z zaplanowanych 412 oraz wykonała **131 kontroli doraźnych** ze 116 planowanych:

Wykaz kontroli z rozbiem na rodzaje obiektów:

Lp.	Nazwa grupy obiektów	ROK 2024			Kontrole negatywne
		wg ewidencji i na 31.XII. 2024	Kontrole planowe	Kontrole doraźne	
1.	Szpitalne	4	4	0	0
2.	Domy pomocy społecznej	1	1	0	0
3.	Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2	1	0	0
4.	Noclegownie	1	1	0	0
5.	Pralnie pozaszpitalne	8	4	0	1
6.	Zakłady fryzjerskie	46	24	0	0
7.	Zakłady kosmetyczne	55	51	0	1
8.	Zakłady tatuażu	5	4	0	0
9.	Zakłady odnowy biologicznej	21	21	0	0
10.	Solaria (funkcjonujące samodzielnie)	2	1	0	0
11.	Zakłady świadczące więcej niż jedną usługę (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu)	4	3	0	0
12.	Dworce PKP/PKS/BUS (w miastach), porty lotnicze, przystanie (całoroczne)	6	3	1	0
13.		51	16	1	1
14.		6	2	1	2
15.		31	10	2	1
16.	Obiekty świadczące usługi hotelarskie	Hotele	128	33	28

17.		Kempingi, pola biwakowe, schroniska, schroniska młodzieżowe	Hostele	4	1	0
18.		Inne obiekty świadczące usługi hotelarskie (obiekty agroturystyczne, pokoje gościnne)	Pensjonaty	24	22	10
19.	Obiekty wykorzystywane do celów sportowych	Parki wodne	3	3	0	1
20.		Baseny kąpielowe kryte (w tym mieszane)	42	39	2	5
21.		Baseny kąpielowe odkryte	3	3	0	0
22.		Obiekty sportowe funkcjonujące samodzielnie (kluby sportowe, hale sportowe, hale widowiskowe)	25	8	1	0
23.	Zakłady pogrzebowe/domy pogrzebowe		5	1	0	0
24.	Cmentarze		25	8	0	0
25.	Targowiska		1	1	0	0
26.	Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i urządzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę		29	11	2	0
27.	Ustępy publiczne (funkcjonujące samodzielnie)		15	6	0	0
28.	inne	Tereny rekreacji (park, plaża, zieleniec, ogródek jordanowski)	10	3	0	0
29.		Kina, domy kultury, muzea, teatry	26	6	1	0
30.		Trasy i szlaki turystyczne	12	4	0	0
31.		Stacje paliw	10	2	0	0
32.		Inne niż powyżej		5	2	0
33.	Ekshumacje				38	0
34.	Transport ekshumacja/zwłoki/komunikacja				19	0
35.	Imprezy masowe				5	0
Łącznie:				402	131	50

Postępowania administracyjne:

Lp.	Działalność administracyjna	2022 rok	2023 rok	2024 rok
1	Ilość pobranych w ramach nadzoru prób wody	535 Planowanych oraz 20 doraźnych = 555	526 Planowanych oraz 20 doraźnych = 546	551 Planowanych oraz 20 doraźnych = 571
2	Postanowienia	38	29	42
3	Decyzje merytoryczne	195	228	219

4	Decyzje płatnicze	165	176	166
5	Liczba nałożonych mandatów	3	7	9
6	Kwota nałożonych mandatów	500	1700	2100

Z 219 wydanych decyzji merytorycznych:

- 38 dotyczyło wydania zgody na ekshumację;
- 2 dotyczyły transportu zwłok poza granice RP;
- 99 z powodu złej jakości wody pitnej, ciepłej użytkowej bądź też basenowej;
- 41 stwierdzających przydatność wody do spożycia;
- 4 nakazujące doprowadzenie do prawidłowego stanu sanitarno-technicznego obiektu;
- 35 innych (prolongujących termin realizacji obowiązków, umarzające postępowanie, wygaszające decyzje, zatwierdzeń laboratorium);

Prowadzony nadzór wykazał nieprawidłowości w **50 obiektach**, co było związane:

- ze złym stanem sanitarnym lub technicznym,
- brakiem lub niekompletnością zapisów z pomiarów lub obserwacji na pływalniach,
- brakiem badań wody użytkowej ciepłej w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella*.

Postanowienia, opinie

W roku 2024 wydano ogółem **42 postanowienia**, które dotyczyły:

- wyrażenia zgody na sprowadzenie zwłok lub szczątków z zagranicy – 32;
- regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie gmin – 3;
- sprostowanie omyłki, inne – 7.

Wydano **9 opinii** o niezbędnej wielkości sił i środków potrzebnych do zabezpieczenia imprezy masowej, **5 opinii** w sprawie kategoryzacji obiektów hotelarskich.

Próbki wody

Ogółem z zaplanowanych 540 próbek wody pobrano 551, z zaplanowanych 18 doraźnych pobrano 20 próbek doraźnych. Większa ilość pobranych próbek wynikała z konieczności pobrania dodatkowych próbek w kierunku Legionelli, w związku z brakiem pożywek w laboratorium.

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Liczba obiektów wodnych w ewidencji obejmuje:

- 29 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę,
- 68 innych podmiotów zaopatrujących ludność w wodę.

Z zaplanowanych 186 próbek wody **pobrano 196 próbek** wody (186 planowanych – 100% i 10 doraźnych).

Przy poborze prób wody wykonano ogółem **1635 oznaczeń fizyko - chemicznych** (tj. zawartości chloru wolnego, związanego, całkowitego, pH, temperatury wody, redoks).

W związku ze złą jakością wody wydano:

- **42 decyzje stwierdzające brak przydatności wody** do spożycia lub dopuszczające jedynie **warunkowe korzystanie z wody**, nakazując jednocześnie ich doprowadzenie do należytego stanu sanitarnego.
 - **10 decyzji dotyczących przekroczenia dopuszczalnej normy pałeczek z rodzaju *Legionella*** w ciepłej wodzie użytkowej ciepłej.
- Ponadto uzgodniono **105 harmonogramów** lub zakresów i częstotliwości poboru próbek wody do spożycia.
- Wyłączenia wodociągów następowały głównie ze względu na zanieczyszczenia wody bakteriami *Escherichia coli* i z grupy coli.

– Prowadzono również monitorowanie wody w kierunku obecności pałeczek *Legionella* w obiektach służby zdrowia oraz obiektach hotelarskich. Po stwierdzeniu obecności *Legionelli* w próbach wody wdrażano stosowne postępowanie administracyjne, mające na celu wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi.

W powiecie tatrzańskim zewidencjonowanych **jest 97 wodociągów** i innych podmiotów zaopatrujących w wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności, budynkach zamieszkania zbiorowego lub w podmiotach działających na rynku spożywczym, wykorzystujących wodę przeznaczoną do spożycia. **11 opartych jest na ujęciach powierzchniowym** będących bardziej narażonymi na zanieczyszczenie. Usytuowanie ujęć dla miasta Zakopane na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego zabezpiecza je przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, ściekami komunalnymi, itp. a z uwagi na specyfikę terenu w regionie tym nie stosuje się pestycydów jak również środków ochrony roślin. Jednakże pozostałe ujęcia w znacznej mierze narażone są na zanieczyszczenia nieczystościami płynnymi. Dla większości ujęć problem stanowi brak kanalizacji znacznej części gmin, co powoduje dość częste zanieczyszczanie przydomowych studni kopanych jak i wodociągów.

Woda na pływalniach

W ewidencji PPIS w Zakopanem, na dzień 31 grudnia 2024 roku, znajdowało się **48 pływalni**:

- w tym 38 pływalnie kryte,
- 3 pływalnie odkryte w tym 1 czynna tylko w sezonie letnim oraz
- 7 pływalni mieszanych w tym 3 parki wodne.

W roku **skontrolowano 46 obiektów**. W 6 przypadkach stwierdzono następujące uchybienia:

- brak zapisów z bieżącej obserwacji, odnotowania przejrzystości wody, stwierdzanych widocznych zanieczyszczeń i podjętych działań naprawczych, weryfikacji systematycznego i udokumentowanego nadzoru pracy urządzeń, rejestrowania wyników pomiaru jakości wody na pływalni, z badania parametru chloru związanego;
- brak aktualnych komunikatów o jakości wody do spożycia;
- brak realizacji decyzji nakazującej wyłączenie jacuzzi.

– Wydano **42 roczne oceny jakości wody na pływalniach**. 23 pływalnie odpowiadały wymaganiom bez zastrzeżeń natomiast 19 pływalni odpowiadało wymaganiom z nieprawidłowościami. Nie wydano dwóch ocen rocznych z powodu zamknięcia pływalni.

– Do analiz **pobrano 284 próbki wody z niecek basenowych**, systemów cyrkulacji oraz natrysków.

– W **120 próbkach stwierdzono przekroczenia** parametrów takich jak:

- liczba *Pseudomonas aeruginosa* - 5 próbek,
- liczba *Escherichia coli* – 1 próbka,
- ogólna liczba mikroorganizmów w 36±2°C po 48h - 26 próbek,
- liczba Legionella - 29 próbek,
- mętność - 52 próbki,
- chloroform – 30 próbek,
- Σ THM – 1 próbka,
- glin – 6 próbek,
- azotany – 15 próbek,
- utlenialność – 7 próbek.

Wydano 47 decyzji administracyjnych w zakresie kwestionowanej jakości wody, w tym 12 z rygorem natychmiastowej wykonalności. Ponadto uzgodniono 53 harmonogramy poboru próbek wody na pływalniach.

Legionella

W ramach nadzoru nad realizacją wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zakresie jakości wody użytkowej ciepłej w podmiotach wykonujących działalność leczniczą, w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny **pobrano do badań 89 próbek:**

- w 4 podmiotach wykonujących działalność leczniczą (szpitale);
- w 3 obiektach higieny dzieci i młodzieży (internat i 2 schroniska młodzieżowe);
- w 13 obiektach hotelarskich, dps, oraz w noclegowni.

W jednym obiekcie hotelarskim oraz w jednym mieszkaniu prywatnym próbki pobrano w związku z dochodzeniem epidemiologicznym z powodu zgłoszenia zachorowania na legionellozę.

Przekroczenia stwierdzono w 9 obiektach, w tym w 2 stwierdzono skażenie wysokie oraz w 7 skażenie średnie. W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami wydano decyzje administracyjne.

Z uwagi na pojawiające się oraz niejednokrotnie powtarzające się zanieczyszczenia wody zarówno przeznaczonej do spożycia, ciepłej wody użytkowej oraz w wodzie pobieranej z niecek basenowych niezbędny jest stały nadzór nad przedsiębiorcami wskazanych urzędzeń. Wprowadzane szybkie działania naprawcze znacząco obniżają narażenie zdrowotne ludzi korzystających z wody w powiecie tatrzańskim.

Obiekty użyteczności publicznej

W zakresie nadzoru bieżącego nad obiektami użyteczności publicznej Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej według ewidencji na 31 grudnia 2024 roku miała **w ewidencji 2835 obiektów** (w tym podmioty wykonujące działalność leczniczą, pływalnie i budynki zamieszkania zbiorowego).

Wykonano **402 kontrole** kompleksowe oraz **131 kontroli doraźnych**. 50 kontroli wykazało nieprawidłowości (w tym 6 na pływalniach opisane powyżej). Stwierdzone uchybienia dotyczyły między innymi:

- w 30 przypadkach braku badań wody użytkowej ciepłej w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella*,
- w 2 przypadkach obecności pluskiew;
- w 11 obiektach nieprawidłowości związane ze złym stanem sanitarnym lub technicznym obiektu i były to widoczne ślady zacieków, przebarwienia na ścianach, sufitach i silikonach w brodzikach, odpadający tynk, nieprawidłowego składowania bielizny pościelowej czystej i brudnej, przeterminowane środki do dezynfekcji;

Wydano 4 **decyzje administracyjne nakazujące** doprowadzenie do prawidłowego stanu sanitarno-technicznego obiektu.

Odpady medyczne

Podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych zlokalizowane w powiecie tatrzańskim stosują, opracowane przez siebie, szczegółowe procedury postępowania z odpadami medycznymi w zakresie selektywnego zbierania, transportu i wstępnego magazynowania odpadów medycznych wraz z instrukcją selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich powstawania. Odpady medyczne są wstępnie magazynowane z zachowaniem podziału na kolor czerwony, żółty, inny kolor niż czerwony i żółty oraz w pojemnikach jednorazowego użycia, sztywnych, odpornych na działanie wilgoci, mechanicznie odpornych na przekłucie lub przecięcie przy ostrych końcówkach, w odpowiednio przystosowanym do tego celu

pomieszczeniu albo stacjonarnym lub przenośnym urządzeniu chłodniczym, przeznaczonym wyłącznie do magazynowania odpadów medycznych.

W 2024 roku Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej przeprowadziła **8 kontroli podmiotów leczniczych** w tym 4 szpitale i 4 ośrodki zdrowia. Nie stwierdzono uchybień w zakresie sposobu prowadzenia gospodarki odpadami medycznymi, zbierania i magazynowania odpadów medycznych.

Solaria

W ramach nadzoru w zakresie spełnienia wymagań określonych w ustawie z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium w 2024 roku **skontrolowano 6 solariów** w tym 1 obiekt świadczący usługi wyłącznie solaryjne. Wszystkie skontrolowane solaria spełniały wymagania cytowanego rozporządzenia.

Sygnały obywatelskie

Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej w 2024 roku rozpatrzyła **43 sygnały obywatelskie**. Zgłoszenia te dotyczyły:

- złego stanu sanitarno-technicznego obiektu,
- złego stanu wody do spożycia,
- obecności insektów,
- nieprawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi lub nieczystościami płynnymi.

W związku ze zgłaszanymi sygnałami przeprowadzono **35 kontroli interwencyjnych** w tym 3 kontrole jakości wody, 6 wizji lokalnych. Wszystkie zgłoszenia będące w kompetencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego zostały rozpatrzone, w **19 przypadkach potwierdzono zasadność** złożonych wniosków.

4) Stanowisko Pracy ds. Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży

Liczba placówek pod nadzorem, ogółem – 2509, w tym:

Rodzaj placówki	Liczba placówek	Liczba kontroli	Uwagi
stałe	75	87	
w tym: uczelnie wyższe	0	0	
sezonowe	2434	132	I. turnusów zgłoszonych w bazie MEN

Kontrole obiektów

W 2024 r. przeprowadzono łącznie **219** kontroli sanitarnych:

- **87** w stałych placówkach nauczania i wychowania (w tym 0 kontroli uczelni wyższych),
- **132** na turnusach wypoczynkowych (w tym: **69** kontroli wypoczynku zimowego i **63** kontrole wypoczynku letniego).

W ramach nadzoru sprawowanego przez pion Higieny Dzieci i Młodzieży, przeprowadzono kontrole planowe i doraźne.

- Kontrole zaplanowane obejmowały ocenę stanu sanitarnego żłobka, przedszkola, szkoły, ocenę realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w placówkach, ocenę stanu sanitarnohigienicznego placu zabaw, ocenę stanu sanitarnego internatu, bursy oraz innych placówek całodobowych zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie nauki poza miejscem stałego zamieszkania, ocenę warunków do praktycznej nauki zawodu, ocenę stanu sanitarnego

placówki pracy pozaszkolnej, ocenę stanu sanitarnego placówki opiekuńczo-wychowawczej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej, ocenę stanu sanitarnego schroniska młodzieżowego.

- Kontrole doraźne to kontrole sprawdzające, interwencyjne, odbiorowe oraz kontrole tematyczne: przygotowanie do nowego roku szkolnego, pomiary obciążenia uczniów plecakiem szkolnym, kontrole wypoczynku dzieci i młodzieży.

Wydano **11** decyzji administracyjnych oraz **11** decyzji płatniczych. Nie wystosowano wystąpień pokontrolnych. Nie nałożono mandatów karnych.

Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży:

Łącznie przeprowadzono **132** kontrole sanitarne wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży, w tym **0** kontroli turnusów wypoczynku organizowanego w miejscu zamieszkania.

Na skontrolowanych turnusach z wypoczynku skorzystało łącznie **4956** uczestników, w tym z wypoczynku letniego korzystało **2843** dzieci i młodzieży, a z wypoczynku zimowego skorzystało **2113** uczestników.

Sygnaly obywatelskie

Do PSSE w Zakopanem wpłynęły **4** sygnały obywatelskie:

- **2** dotyczące placówek będących pod stałym nadzorem,
- **2** dotyczące placówek sezonowych.

Spośród **4** zgłoszonych sygnałów obywatelskich **1** wniosek był anonimowy. W **1** przypadku sygnał obywatelski uznano za bezzasadny, natomiast w **3 placówkach zgłoszenia były uzasadnione**. Zgłoszenia dotyczyły:

- złego stanu technicznego schodów zewnętrznych w szkole podstawowej,
- awarii toalet w szkole podstawowej,
- nielegalnego wypoczynku dzieci i młodzieży,
- pogryzienia przez pluskwy uczestniczki kolonii.

W placówkach, których dotyczyły zgłoszenia prowadzono kontrole oraz postępowania administracyjne mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

- Ponadto prowadzono działania ponadplanowe. Promowano Program szczepień przeciw HPV w szkołach podstawowych, podczas zebrań szkolnych z rodzicami, podczas indywidualnych rozmów z dyrektorami, wicedyrektorami i sekretarzami szkół, przedstawicielami Gmin i Urzędu Miasta. Ponadto zorganizowano naradę w PSSE w Zakopanem.

Stan sanitarny placówek oświatowych

Na **62** skontrolowane placówki stałe, niewłaściwy stan techniczny stwierdzono w **4** podległych jednostkach. Nie stwierdzono budynków nieprzystosowanych do funkcjonowania danej placówki.

Odnotowano **9 placówek**, które nie posiadają podłączenia do miejskiej sieci wodociągowej, jednostki te posiadają własne ujęcie wody.

Liczba placówek nie posiadających podłączenia do sieci kanalizacyjnej **12**, z czego **8** posiada zbiorniki bezodpływowe (szamba), a **4** własne oczyszczalnie ścieków.

W powiecie tatrzańskim nie stwierdza się placówek, wyposażonych w sanitariaty zewnętrzne.

W roku sprawozdawczym standardów dostępności do urządzeń sanitarnych nie zachowano w **4** placówkach, (są to sanitariaty w budynkach, w których nie ma możliwości rozbudowy). W kontrolowanych placówkach nie stwierdzono braku dostępu do ciepłej, bieżącej wody.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania.

W ramach nadzoru nad zapewnieniem prawidłowych warunków pobytu w placówkach oświatowych dzieci i młodzieży pracownik pionu Higieny Dzieci i Młodzieży prowadził oceny w zakresie: natężenia oświetlenia sztucznego (wyniki pomiarów przedstawiane przez dyrektorów placówek w trakcie kontroli) oraz higienicznych ocen rozkładów zajęć lekcyjnych.

Badania natężenia oświetlenia sztucznego.

W 2024 r. wyniki natężenia oświetlenia sztucznego skontrolowano w **59** placówkach nauczania i wychowania, w każdej placówce wyniki były zgodne z PN.

Oświetlenie		2024
Skontrolowano (podajemy tylko tą l. placówek w których kontrolowano wyniki pomiarów)	liczba placówek	59
Stwierdzono niewłaściwe	liczba placówek	0

Ocena dostosowania mebli do wzrostu dzieci i uczniów.

W 2024 r. prowadzono oceny dostosowania mebli do wzrostu uczniów. *szczegóły przedstawia poniższa tabela:*

Stoły i krzesła		2024
Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu dzieci i uczniów	liczba stanowisk	1226
	liczba oddziałów	75
	liczba placówek	31
Stwierdzono niewłaściwe dostosowanie mebli do wzrostu dzieci i uczniów	liczba stanowisk	0
	liczba oddziałów	0
	liczba placówek	0

Higieniczna ocena rozkładów lekcji.

W 2024 r. rozkład zajęć lekcyjnych poddano ocenie w 31 szkołach.

Tygodniowy rozkład lekcji		2024
Skontrolowano	liczba oddziałów	339
	liczba szkół	31
Stwierdzony niezgodny z zasadami higieny	liczba oddziałów	0
	liczba szkół	0

Analizując dane dotyczące pozostawiania podręczników i pomocy naukowych w placówkach, na **31** skontrolowanych szkół, **26** zapewnia uczniom indywidualne półki w salach lub szafki, natomiast w **5** szkołach stwierdzono wydzielenie zbiorowych półek lub szafek.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach:

W roku sprawozdawczym prowadzono nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi, oceniono warunki ich przechowywania oraz obowiązującą w tym zakresie dokumentację. Spośród skontrolowanych placówek **12** posiada substancje chemiczne i ich mieszaniny. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Oceniając infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w roku 2024 skontrolowano **31** szkół. **Pięć** placówek nie posiada infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Szkolny zespół sportowy posiada **10** placówek, w jednym zespole szkolno-przedszkolnym stwierdzono nieczynne natryski. Podczas prowadzonych kontroli uzyskano informacje, że uczniowie nie korzystają z prysznic. Jedyną szkołą gdzie prysznice są wykorzystywane jest Zespół Szkół Mistrzostwa Sportowego. Wynika to ze specyfiki szkoły. Uczniowie rano mają treningi specjalistyczne, po których odbywają się lekcje, trwające często do późnych godzin.

W roku 2024 nie oddano do użytku nowych obiektów sportowych.

Zagęszczenie w klasach.

Nie stwierdzono zagęszczenia uczniów w salach.

Zmianowość

Szkoły nie prowadziły zajęć lekcyjnych w systemie dwuzmianowym.

Mikroklimat pomieszczeń.

Podczas kontroli zwracano uwagę na temperaturę w pomieszczeniach, właściwą wentylację, intensywne wietrzenie. W każdej ze skontrolowanych szkół zapewniono uczniom możliwość spędzania przerw na świeżym powietrzu. Sale lekcyjne są wietrzone. W szkołach dokonywane są przeglądy wentylacji.

Dojazdy dzieci do szkół.

Dowozy zapewnione są przez gminy.

Wszawica

W 2024 r. pracownik prowadził działania edukacyjno-informacyjne dotyczące profilaktyki wszawicy oraz postępowania w przypadku stwierdzenia wszawicy w 30 placówkach. Ponadto pracownik HD uczestniczył w Pikniku zorganizowanym przez Miasto Zakopane, na którym dystrybuowano ulotki dotyczące pedikulozy.

Dożywianie

W wyniku kontroli przeprowadzonych w 2024 r. stwierdzono, że na **31** skontrolowanych szkół **28** zapewnia ciepłe posiłki obiadowe, w tym: obiady dwudaniowe – **19** szkół, obiady jednodaniowe – **9** szkół. Nie stwierdzono szkół, w których przygotowano II śniadania lub podawano napoje. Z dożywiania w 2024 r. skorzystało: **2576** uczniów (obiady), w tym z posiłków dofinansowanych skorzystało **117** uczniów.

Sklepiki uczniowskie funkcjonują w **14** szkołach, natomiast automaty z żywnością i napojami znajdują się w **3** szkołach.

W żadnej ze szkół nie zmodernizowano bloku żywieniowego.

Profilaktyka opieki medycznej nad uczniami

W roku 2024 **16** szkół posiada gabinety profilaktyki zdrowotnej. Podczas kontroli nie stwierdzono gabinetu niezgodnego z wymogami technicznymi lub w niewłaściwym stanie sanitarnym.

Inne informacje o podjętych działaniach i przedsięwzięciach pionu Higieny Dzieci i Młodzieży

W skontrolowanych placówkach jest realizowana ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Przestrzegany jest całkowity zakaz palenia tytoniu

oraz umieszczone są oznaczenia informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych na terenie placówki. Na terenie powiatu tatrzańskiego nie ma placówki, w której zorganizowano by palarnię. W 4 placówkach pracownik pionu HD prowadził działania edukacyjne dotyczące ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Współpracowano z innymi pionami PSSE, instytucjami, organizacjami społecznymi, samorządami gmin itp.:

- z pionem Higieny Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych w zakresie kontroli placówek stałych oraz turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży,
- z pionem Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, współpraca przy odbiorach sanitarnych nowych obiektów,
- z pionem Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia współpraca w ramach monitoringu przestrzegania zakazu palenia tytoniu w placówkach oświatowych oraz uczestnictwa w festynach,
- z pionem Higieny Pracy współpraca w zakresie funkcjonowania pracowni chemicznych w szkołach (wymiana informacji, aktualizacja przepisów),
- z Kuratorium Oświaty w Krakowie Delegaturą w Nowym Targu - wspólne kontrole wypoczynku dzieci i młodzieży,
- Urzędy Miast i Gmin, Starostwo Powiatu Tatrzańskiego - zawiadomienia o wszczęciu postępowania, pisma, decyzje administracyjne, płaćnicze wysyłane są również do organów prowadzących szkołę lub inną placówkę,
- z Komendą Powiatową Policji w Zakopanem - wspólne kontrole wypoczynku dzieci i młodzieży.

5) Stanowisko Pracy ds. Nadzoru Higieny Pracy

Nadzór nad zakładami pracy

W ramach nadzoru bieżącego nad warunkami pracy w zakładach pracy PPIS w Zakopanem sprawował **nadzór nad 382 zakładami pracy, w których przeprowadzono 292** kontroli sanitarnych (w **252** obiektach).

Kontrole sprawdzające przeprowadzone w obiektach, gdzie zostały stwierdzone uchybienia i wydano zalecenia, wykazały usunięcie uchybień. Stwierdzone uchybienia w kontrolowanych zakładach pracy dotyczyły zazwyczaj braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy, braku ocen ryzyka zawodowego, nieodpowiedniego stanu sanitarnotechnicznego pomieszczeń oraz braku instrukcji stanowiskowych. Większość ww. uchybień stwierdzana była w małych zakładach pracy, zatrudniających do 10 pracowników, tj. firmy budowlane, warsztaty samochodowe, stolarnie.

Narażenie pracowników zatrudnionych w zakładach pracy na stanowiskach, gdzie występują narażenia na czynniki fizyko-chemiczne jest w sposób ciągły monitorowane przez uprawnione laboratoria mające akredytacje do przeprowadzania badań środowiskowych. Zakłady te, na skutek działań ze strony Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej w Zakopanem podjęły wszelkie możliwe działania w celu ograniczenia wielkości stężeń i natężeń czynników szkodliwych występujących na poszczególnych stanowiskach pracy.

Działania Inspekcji Sanitarnej na terenie tutejszego powiatu w ramach higieny pracy, skupiały się głównie na stałym, bieżącym monitorowaniu stopnia narażenia oraz maksymalnej ochrony osób przed szkodliwymi czynnikami występującymi w środowisku pracy, takimi jak: czynniki fizyczne, czynniki biologiczne oraz czynniki chemiczne.

W wyniku przeprowadzenia kontroli sanitarnych zaniedbania sanitarno-higieniczne stwierdzono w 8 zakładach. W związku z tym wydano 8 decyzji płaćniczych i 2 decyzje administracyjne

nakazujące oraz polecenia usunięcia nieprawidłowości dotyczących m.in.:

- braku aktualnych pomiarów czynników szkodliwych w środowisko pracy - w ilości 15 nakazów;
- braku aktualnych pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy - w ilości 4 nakazów;
- braku instrukcji stanowiskowych BHP - w ilości 3 nakazów;
- braku oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy - w ilości 2 nakazów;
- braku odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych na stanowiskach pracy – w ilości 2 nakazów.

Po raz kolejny **wykonano pomiary stężenia radonu** wewnątrz pomieszczeń w celu ograniczenia narażenia na radon w miejscach pracy i nauki. Pomiarów dokonano w 7 placówkach oświatowych, tj.:

- Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Jana Pawła II 184a, 34-425 Biały Dunajec,
- Przedszkole Samorządowe Jurgów 13,
- Przedszkole nr 7 w Zakopanem, ul. Nowotarska 32A,
- Przedszkole nr 3 w Zakopanem, ul. Kasprusie 35A,
- Liceum ogólnokształcące im. Oswalda Balzera w Zakopanem, ul. Słoneczna 1,
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Zakopanem, ul. Karłowicza 6,
- Szkoła podstawowa w Białce Tatrzańskiej.

W niektórych pomieszczeniach ww. placówek stwierdzono przekroczenie stężenia radonu. Dyrektorzy placówek podjęli niezbędne kroki w celu zminimalizowania narażenia oraz zostali zobowiązani do ponownego wykonania badań.

Nadzór nad chorobami zawodowymi.

Ilości zgłaszanych, a przede wszystkim stwierdzanych chorób zawodowych tutejszego powiatu tatrzańskiego na przestrzeni ostatnich lat kształtują się następująco:

rok	ilość zgłoszonych chorób zawodowych	ilość stwierdzonych chorób zawodowych
2015	4	2
2016	2	1
2017	2	0
2018	0	1
2019	0	0
2020	0	0
2021	2	1
2022	5	1
2023	1	3
2024	0	2

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zakopanem wydał 2 decyzje dotyczące prowadzonych postępowań w sprawie o podejrzeniu choroby zawodowej, było to zakażenie wirusem SARS-CoV-2 – **poz. 26** wykazu chorób zawodowych. Pozostałe postępowania w sprawie chorób zawodowych są w toku.

Nadzór nad kosmetykami i produktami biobójczymi

Prowadzone były również kontrole tematyczne dotyczące produktów biobójczych wprowadzanych na rynek. Przeprowadzono łącznie 9 kontroli tematycznych nad produktami

biobójczymi. Prowadzony był także nadzór nad produktami kosmetycznymi, w zakresie znakowania produktów kosmetycznych, kontrole w tym zakresie prowadzone były w sklepach drogerijnych. Zgodnie z harmonogramem prowadzono także pobór kosmetyków do badań. Pobrano 11 produktów kosmetycznych (16 próbek) do badań, kierunek badań obejmował swoim zakresem badania fizykochemiczne oraz badania w zakresie mikrobiologii.

Nadzór nad środkami zastępczymi

Działania w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi to kontrole punktów wprowadzających do obrotu produkty zawierające w swoim składzie CBD lub HHC-O, tzw. sklepy konopne.

Przeprowadzono kontrolę dotyczącą obrotu w:

- Sklepie SENSI HEMP w Zakopanem, ul. Nowotarska 10A,

W powyższym obiekcie nie stwierdzono wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Na bieżąco śledzono zmiany do Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych.

Na bieżąco prowadzona była współpraca z Komendą Powiatową Policji oraz Prokuraturą Rejonową w zakresie wymiany informacji dotyczących środków zastępczych.

Działania Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Zakopanem w latach 2016 -2023 w zakresie kar pieniężnych nakładanych na podmioty wprowadzające do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

Rok	Kwota nałożonych kar pieniężnych zł	Kwota kar wyegzekwowana zł	Kwota wydatkowana na badania zł
2016	100 000	0	3542,40
2017	120 000	70 000	8560,80
2018	330 000	0	14504,80
Razem	550 000	70 000	26 608,00

6) Stanowisko Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

W zakresie sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego na Stanowisku Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Zakopanem w 2024 roku:

- podejmowano działania o charakterze profilaktycznym, związane z ochroną zdrowia i życia ludzi na różnych etapach procesu inwestycyjnego. W ramach wykonanych kontroli oraz w trakcie uzgadniania dokumentacji projektowej inwestycji przeprowadzano działania informacyjno-edukacyjne w zakresie obejmującym m.in.:
 - prawidłowe utrzymanie systemu wentylacji i klimatyzacji,
 - zapewnienie właściwych wymagań dla instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych,
 - wymagania dotyczące pomieszczeń higienicznosanitarnych np. w odniesieniu do obowiązku urządzenia ustępów ogólnodostępnych dla ludzi.
- Prowadzono nadzór nad inwestycjami w procesie ich planowania i lokalizacji, opracowania projektów i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych, miał na celu zapewnienie ochrony przed szkodliwymi wpływami i uciążliwościami.
- Podejmowano działania prowadzone na wniosek inwestorów (w tym m.in. organów administracji samorządowej) związane z kontrolą spełnienia właściwych warunków higienicznych i zdrowotnych w nowopowstałych obiektach żywnościowo-żywnościowych, obiektach, w których wykonywana jest działalność lecznicza, placówkach oświatowych,

budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w obiektach turystyczno-rekreacyjnych, usługowych i handlowych.

- Uzgadniano dokumentację projektową pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych oraz uzgadnianie projektów technologicznych adaptowanych i modernizowanych obiektów jest jednym z zadań realizowanych na przedmiotowym stanowisku i jednocześnie stanowi gwarancję realizacji inwestycji we właściwy sposób w późniejszym okresie. W trakcie uzgadniania brano pod uwagę przepisy szczegółowe odnoszące się m.in. do warunków technicznych, higieny środków spożywczych, bezpieczeństwa i higieny pracy, zapobiegania i zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. Zwracano szczególną uwagę na dostosowanie układu funkcjonalnego obiektów, instalacji wewnętrznych, elementów wyposażenia itp. do zakresu podejmowanej działalności.

W 2024 roku uzgadniano projekty budowlane i technologiczne, wśród których liczną grupę stanowiły obiekty użyteczności publicznej:

- obiekty związane z obrotem artykułami spożywczymi,
- zakłady kosmetyczne,
- obiekty usługowo-handlowe,
- obiekty turystyczno-rekreacyjne,
- budynki zamieszkania zbiorowego.

Ponadto uzgadniano projekty instalacji sanitarnych.

Na szczególną uwagę zasługują sprawy:

- Budowa wielowymiarowego centrum wsparcia w zakresie mieszkalnictwa, zatrudnienia i funkcjonowania (ŚDS) w miejscowości Zakopane, obejmującego środowiskowy dom samopomocy w formie pobytu dziennego, dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, mieszkanie wspomagane oraz centrum aktywizacji zawodowej;
 - Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej Nr 7 w Zakopanem;
 - Przebudowa i remont części pomieszczeń parteru na potrzeby istniejącego bloku operacyjnego w Uniwersyteckim Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym w Zakopanem.
- Działania sprowadzały się również do uczestnictwa w dopuszczeniu do użytkowania obiektów. Polegało to w szczególności na sprawdzeniu zgodności realizacji obiektów budowlanych z dokumentacją projektową i zapewnieniu odpowiednich warunków w zakresie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych, co było realizowane poprzez przeprowadzanie kontroli obiektów, we współpracy z odpowiednimi komórkami, które w dalszym etapie przejmowały dane obiekty pod nadzór bieżący. Brano udział w dopuszczeniu do użytkowania obiektów i inwestycji, obejmujących m.in. zamierzenia budowlane:
- Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania części pomieszczeń sali gimnastycznej na funkcję basenu, wraz z zapleczem technicznym w budynku kompleksu Szkoły Podstawowej w Bukowinie Tatrzańskiej;
 - Przebudowa i rozbudowa oraz remont konserwatorski budynku „PALACE” wraz ze zmianą infrastruktury technicznej budynku i zagospodarowaniem terenu wokół niego w miejscowości Zakopane;
 - Przebudowa i nadbudowa budynku usługowo-handlowego wraz ze zmianą sposobu użytkowania na Centrum Wsparcia rodzin w chorobie „Nasz Dom” w miejscowości Zakopane;
 - Budowa stacji przesiadkowej komunikacji zbiorowej, wraz z przebudową placu

publicznego w Kuźnicach, przebudową drogi gminnej ul. Kuźnice, urządzeniami budowlanymi i infrastrukturą techniczną w miejscowości Zakopane;

- Budowa budynku usługowego wielofunkcyjnego, wraz z niezbędnymi urządzeniami budowlanymi w miejscowości Witów, Publiczny Żłobek w Witowie;
- Przebudowa i rozbudowa segmentu „C” budynku Szpitala Powiatowego w Zakopanem.

W trakcie prowadzonych postępowań związanych z dopuszczeniem do użytkowania wnioskowanych inwestycji stwierdzono, iż we wszystkich obiektach zostały spełnione warunki higieniczne i zdrowotne do prowadzenia danej działalności, co możliwe było dzięki współpracy z inwestorami, pracownikami powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych i wojewódzkiej stacji.

- W ramach postępowań prowadzonych w trybie art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane kilkakrotnie stwierdzono zgodność wykonania obiektów budowlanych z projektem budowlanym z zastrzeżeniem, że projekt jest niezgodny z przepisami w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących m.in. braku zgody państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego na obniżenie wysokości pomieszczeń, niewłaściwej wysokości pomieszczeń, czy nieprawidłowego usytuowania ściennych czerpni i wyrzutni powietrza w instalacji wentylacji mechanicznej. Ponadto należy zaznaczyć, iż w wielu sprawach prowadzonych w trybie art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane kontrole obejmowały więcej niż jeden obiekt budowlany, co wynikało z objęcia zamierzeń inwestycyjnych wyłącznie jednym pozwoleniem na budowę, przez co wykazana poniżej liczba kontroli nie odzwierciedla w pełni stanu faktycznego.
- W przypadku realizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny jest jednostką wydającą opinię, co do wpływu inwestycji na zdrowie i życie ludzi, na etapie jej realizacji i eksploatacji, oraz potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W trakcie prowadzonych postępowań brano pod uwagę m.in. oddziaływanie w zakresie zanieczyszczeń powietrza, hałasu, drgań oraz zanieczyszczeń wody pitnej i gleby.
- Przeprowadzane były również uzgodnienia projektów: miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego, co według przepisów szczególnych jest obligatoryjne. W trakcie prowadzonych postępowań, w ramach posiadanych kompetencji, weryfikowano zasady dotyczące prowadzenia prawidłowej gospodarki wodnej i ściekowej, gospodarki odpadami, uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną, ochronę klimatu akustycznego oraz powietrza atmosferycznego.

Realizując ustawowe obowiązki i zadania w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego zajęto **365 stanowisk** (dla porównania w 2023 roku zajęto **376 stanowiska**), w tym:

- w postępowaniu w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wydano:
 - **6 uzgodnień** dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, dla porównania w 2023 roku wydano 16 uzgodnień,
 - **1 uzgodnienie** dotyczące odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, dla porównania w 2023 roku wydano 1 uzgodnienie,
 - **12 opinii** do projektów dokumentów, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, co do spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych, dla porównania w 2023 roku

wydano 15 opinii,

- w postępowaniu w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:
 - **15 opinii** co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, dla porównania w 2023 roku wydano 21 opinii,
 - **1 opinię** w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dla porównania w 2023 roku wydano 8 opinii,
 - **1 opinię** w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, dla porównania w roku 2023 nie wydano żadnej opinii,
 - **29 uzgodnień** dokumentacji projektowych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, nowoprojektowanych, adaptowanych, modernizowanych, przebudowywanych i rozbudowywanych obiektów, dla porównania w 2023 roku wydano 18 uzgodnień,
 - **3 decyzje** w ramach zastosowania rozwiązań innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych, w tym w zakresie warunków technicznych, dla porównania w 2023 roku wydano 4 decyzje,
 - **169 uzgodnień** dotyczących spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych projektów decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego, dla porównania w 2023 roku wydano 145 uzgodnień,
 - **89 opinii** w wyniku uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych, dla porównania w 2023 roku wydano 115 opinii.

Ogółem wydano **149 opinii** sanitarnych (dla porównania w 2023 roku wydano 194 opinii) oraz **171 postanowień** (dla porównania w 2023 roku wydano 148 postanowień). Pozostałe stanowiska wyrażane były w formie pisma.

Sporządzono i wydano **285 decyzji płatniczych** (dla porównania w 2023 roku wydano 262 decyzje płatnicze). Przeprowadzono **118 kontroli** obiektów, w tym **30 wizji lokalnych** (dla porównania w 2023 roku przeprowadzono **167 kontroli** obiektów, w tym **46 wizji lokalnych**). Bardzo ważną rolę odgrywa pomoc udzielana inwestorom, która sprowadzała się m.in. do przekazywania informacji z zakresu aktualnych przepisów sanitarnych, wymaganej dokumentacji, niezbędnej do przedłożenia, w związku z dopuszczeniem obiektu do użytkowania oraz spełniania wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie projektowania inwestycji.

Działalność opierała się również na współpracy:

- z innymi komórkami organizacyjnymi Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zakopanem,
- Powiatowym Inspektoratem Nadzoru Budowlanego w Zakopanem,
- organami administracji samorządowej powiatu tatrzańskiego.

7) Oddział Laboratoryjny – Punkt Poboru Próbek

Działalność Oddziału Laboratoryjnego w obsadzie jednoosobowej była w 2024 r. ograniczona do przyjmowania i rejestrowania próbek materiału ludzkiego, wody i żywności, które są transportowane do badań wykonywanych przez Oddział Laboratoryjny WSSE w Krakowie

(z oddziałami zamiejscowymi w Tarnowie oraz Wadowicach). Po wykonaniu badań przez WSSE w Krakowie drukowano, wydawano sprawozdania i raporty.

W 2024 r. do badań w ramach nadzoru przyjęto ogółem **1027 próbek**, w tym:

- **377** próbki materiału ludzkiego (ze styczości, od ozdowieńców, nosicielei i młodzieży szkolnej);
- **519** próbek wody;
- **131** próbek żywności i materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach nadzoru;

Do badań laboratoryjnych przyjmowano także próbki materiału ludzkiego od klientów zewnętrznych - ogółem przyjęto badań na nosicielstwo 2016 próbek i 4 próbki do badania żywności na zlecenie.

8) Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

Działania promocyjne

W 2024 roku na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zakopanem realizowane były następujące **programy edukacyjne**:

- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”,
- „Czyste powietrze wokół nas”,
- „Bieg po zdrowie”,
- „Nie pal przy mnie, proszę”,
- „Znajdź właściwe rozwiązanie”,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”,
- „Znamię! Znam je?”, „Podstępne WZW”,
- „Wybierz Życie-Pierwszy Krok”
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS.

W wyżej wymienionych programach wzięło udział **4619** uczniów ze szkół i przedszkoli z terenu powiatu tatrzańskiego.

Realizacja interwencji nieprogramowych

Działania z promocji zdrowia były skierowane głównie na profilaktykę:

- palenia tytoniu,
 - promocję higieny jamy ustnej, w tym profilaktyka próchnicy i chorób przyzębia,
 - wszawicy.
- 1) Z okazji Światowego Dnia Zdrowia Jamy Ustnej przeprowadzono prelekcje dla uczniów dot. higieny jamy ustnej. Spotkania skierowane były do dzieci w wieku przedszkolnym – w działaniach uczestniczyło 1000 uczniów z 19 placówek oświatowych.
 - 2) Z okazji Światowego Dnia Ziemi przeprowadzono prelekcje dla uczniów dot. czystego powietrza. Spotkania skierowane były do dzieci w wieku przedszkolnym – w działaniach uczestniczyło 445 uczniów z 8 placówek oświatowych.
 - 3) Z okazji Światowego Dnia Walki z Anoreksją przeprowadzono prelekcje dla uczniów dot. Anoreksji i Bulimii. Spotkania skierowane były do uczniów szkoły średniej – w działaniach uczestniczyło 20 uczennic z 1 placówki oświaty.
 - 4) Z okazji Światowego Dnia AIDS i Międzynarodowego Dnia Pamięci o zmarłych na AIDS przeprowadzono prelekcje dla uczniów dot. zakażenia HIV i zwalczaniu AIDS. Spotkania skierowane były do uczniów szkoły podstawowych i średniej – w działaniach uczestniczyło 167 uczniów klas 7 i 8 szkoły podstawowej z 5 placówek oświaty i 354 uczniów szkoły średniej

z 4 placówek oświaty.

5) Z okazji Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych (galerii plakatów) w placówkach leczniczych oraz udostępniono galerie plakatów na social mediach.

Interwencje nieprogramowe krajowe:

- **Profilaktyka palenia tytoniu, w tym Światowy Dzień Rzucania Palenia i Światowy Dzień bez Tytoniu:**

- dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, broszury, plakaty) do szkół;
- zorganizowano stoiska informacyjno-edukacyjnego w jednej ze szkół, przeprowadzono badania Smokerlyzerem wśród uczniów podczas Tygodnia Profilaktyki;
- przeprowadzono prelekcje dla uczniów szkół średnich na temat szkodliwego wpływu palenia papierosów na zdrowie człowieka.

- **Uzależnienie od e-papierosów:**

- przeprowadzono prelekcje dla uczniów dot. uzależnienia od e-papierosów. Spotkania zorganizowane z okazji „Tygodnia Profilaktyki” w jednej ze szkół podstawowych – w działaniach uczestniczyło 120 uczniów.

- **Szkodliwość telefonów komórkowych:**

- przeprowadzono prelekcje dla uczniów dot. fonoholizmu uzależnienia od telefonów komórkowych, spotkania skierowane były do uczniów szkoły podstawowych i średniej – w działaniach uczestniczyło 186 uczniów szkoły podstawowej z 3 placówek oświaty i 232 uczniów szkoły średniej z 4 placówek oświaty.

- **Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania:**

- zorganizowano stoisko informacyjno-edukacyjne podczas zakopiańskiego „Dnia Dziecka”. Na stoisku oprócz ulotek i broszur kampanijnych, można było poczęstować się owocami, sokami. Dzieci otrzymywały balony z owocowym nadrukiem, mogły zagrać w gry profilaktyczne oraz zgadywanki.

- zorganizowano stoisko informacyjno-edukacyjne podczas „Zakopiańskich Regionalnych Targów Żywności” organizowanych na Równiach Krupowych promujące kampanię informacyjną organizowaną przez Europejski Urząd ds. Bezpiecznej Żywności #UEChooseSafeFood tematem były: suplementy diety, higiena żywności, znakowanie żywności.

- **Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego:**

- przeprowadzono prelekcje dla uczniów, uczestników kolonii oraz opiekunów w ramach akcji Bezpieczne Wakacje. Na spotkaniach wyświetlona została prezentacja multimedialna dot. zagrożeń wakacyjnych, bezpieczeństwa w górach i nad wodą, bezpiecznego przebywania na słońcu, bezpieczeństwie żywności, zbilansowanej diety, aktywności fizycznej, szkodliwości stosowania używek przez osoby nieletnie oraz zachowanie higieny osobistej podczas wakacji. W działaniach wzięło udział 850 uczestników letniego wypoczynku.

- dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, broszury, plakaty) do domów wczasowych/kolonijnych.

- **Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku zimowego:**

- przeprowadzono prelekcje dla uczestników kolonii oraz opiekunów w ramach akcji Bezpieczne Ferie. Na spotkaniach omawiano tematy dot. zagrożeń, bezpieczeństwa na basenach i ciepłych źródłach, bezpiecznego przebywania na mrozie, bezpieczeństwie żywności, zbilansowanej diety, aktywności fizycznej, szkodliwości stosowania używek przez osoby nieletnie oraz zachowanie higieny osobistej podczas ferii. W działaniach wzięło udział 309 uczestników wypoczynku.

- dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, broszury, plakaty) do domów

wczasowych/kolonijnych

- **Promocja szczepień przeciw HPV**

- dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, broszury, plakaty) do placówek leczniczych;

- zamieszczano informacje o promocji na social mediach.

- **Kampania różowy październik #jajużaty?**, która miała na celu profilaktykę nowotworów piersi u kobiet – adresatami kampanii były kobiety w wieku od 15 do 70 roku życia:

- dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, broszury, plakaty) do placówek leczniczych i szkół średnich;

- zamieszczano informacje o kampanii na social mediach.

- **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach i Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach**

- dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, broszury, plakaty) do placówek leczniczych i szkół średnich;

- zamieszczano informacje o kampanii na social mediach.

- **Akcja #Pod Okiem Sanepidu**, która miała za zadanie pokazać codzienne działania pracowników PSSE z różnych działów

- tworzenie krótkich filmów edukacyjnych i udostępnianie w mediach społecznościowych Facebook

Inne przedsięwzięcia:

Na bieżąco zamieszczano ważne informacje dotyczące zdrowia publicznego na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zakopanem oraz w mediach społecznościowych (Facebook)

POSUMOWANIE

1. Plan kontroli został wykonany w 99% - na 1722 planowane kontrole wykonano 1709. Pobór prób wody – wykonano 102% i żywności - wykonano w 121%. Ponadto przeprowadzono 1128 kontroli doraźnych (nieplanowanych) były to kontrole odbiorowe, sprawdzające, tematyczne i interwencyjne.
2. Do PSSE w Zakopanem wpłynęło 188 sygnałów obywatelskich z czego 73 były zasadne (czyli ok. 39%), a 99 bezzasadnych. W 170 przypadkach przeprowadzono kontrole sanitarne. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 35 mandatów karnych na kwotę 7500 zł. Ponadto wysłano 10 wniosków do WSSE o nałożenie kary pieniężnej z ustawy o bezpieczeństwie żywności, w związku z tym MPWIS nałożył 10 kar na kwotę 12 600 zł. Ponad 50% składnych wniosków jest bezzasadnych, co w znacznym stopniu destabilizuje pracę i wykonywanie kontroli planowanych oraz innych zdań.
3. Nastąpił ogólny wzrost zachowań (zgłaszalności na drukach ZLK-1) w stosunku do roku 2023 o 37%: w tym na salmonellozy o 19%, wirusowe zakażenia jelitowe o 53%, na szkarlatynę o 11%, krztusiec o 2400%, ospę wietrzną o 37%, RSV o 975% oraz na grypę o 403%. Natomiast nastąpił spadek zachorowań na Clostridium difficile o 185% oraz COVID-19 o 30%.

W roku 2024 zarejestrowano 10 ognisk zakażenia chorobą przenoszoną drogą pokarmową. Dominującym czynnikiem etiologicznym był Norowirus. Ogółem na zakażenie narażonych było 733 osób z tego zachorowało 244 osoby w tym 93 dzieci. Większość zgłoszonych ognisk dotyczyła wypoczynku dzieci i młodzieży.

W 1 szpitalu zarejestrowano łącznie 4 ogniska szpitalne. Dominującym czynnikiem etiologicznym zakażeń szpitalnych był Acinetobacter baumannii OXA.

Wszystkie ogniska zostały opracowane na podstawie przeprowadzonych kontroli i wywiadów epidemiologicznych.

4. W 2024 r. nastąpiła poprawa jakości wody przeznaczonej do spożycia poddawanej konsumentom przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia lub inne podmioty dostarczające wodę (spadek o 26% w stosunku do roku 2023). W związku z powyższym wydano 42 decyzje **stwierdzające brak przydatności wody** do spożycia lub dopuszczające jedynie **warunkowe korzystanie z wody**, nakazując jednocześnie ich doprowadzenie do należytego stanu sanitarnego, a w roku 2023 57 decyzji.

W 2024 roku w 9 obiektach stwierdzono przekroczenia dotyczące liczby bakterii *Legionella sp.* w instalacji wewnętrznej wody użytkowej ciepłej, co stanowi wzrost o 200% w stosunku do roku ubiegłego. W celu zapobiegania występowania powyższych przekroczeń w budynkach zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej podejmowano działania informacyjno-edukacyjne i wysłano do wszystkich podmiotów leczniczych oraz kilkuset obiektów świadczących usługi noclegowe informację dotyczącą zwiększonego ryzyka namnażania się bakterii z rodzaju *Legionella* w instalacjach ciepłej wody użytkowej wewnątrz budynków oraz ulotkę informacyjną wydaną przez Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób.

5. W związku z realizacją Programu szczepień przeciw HPV w szkołach podstawowych od 1 września 2024 r., będącego częścią Narodowej Strategii Onkologicznej Pracownik HD promował ww. program. Pracownik przeprowadził wizytacje w 31 szkołach podstawowych w czasie których dyrektorom lub sekretarzom szkolnym przedstawiano program i zachęcano do wzięcia udziału w programie, uczestniczył w 10 zebraniach szkolnych, w celu dotarcia z założeniami programu do rodziców, przeprowadził 5 wizytacji w gminach powiatu tatrzańskiego w celu wsparcia i zachęcenia szkół do udziału ze strony organów prowadzących, zorganizował naradę w PSSE, podczas której przedstawiono program i określono sposób współpracy z przedstawicielami szkół podstawowych.
6. W związku z wdrożeniami nowych modułów w systemie SEPIS pracownicy poszczególnych komórek organizacyjnych wprowadzali dane do systemu w zakresie modułów bezpieczeństwa żywności, higiena środowiska - bezpieczeństwa zdrowotnego wody. W ramach modułu epidemiologii robione są sprawozdania.
7. Pracownicy PSSE w Zakopanem w ramach doksztalcania wzięli udział w 56 szkoleniach zewnętrznych oraz w 8 szkoleniach organizowanych we własnym zakresie. Były to szkolenia zarówno tematyczne przeznaczone dla poszczególnych komórek jak i szkolenia ogólne dla wszystkich pracowników.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Zakopanem

mgr Beata Trojańska

Dokument podpisany elektronicznie

Zakopane, dnia 7 marca 2025 r.